

Tertúlia de lectura fàcil

Setze contes, de Maria Mercè Roca

Columna Jove

Nivell intermedi

8 d'octubre, 25 de novembre i 16 de desembre

Biblioteca Pública Pompeu Fabra

CNL del Maresme

Introducció

L'autora i el conte

Què en saps de la M. Mercè Roca?

Coneixies altres obres d'aquesta autora?

I altres autors de contes?

Fixa't en els títols, de vegades, són presagis del que passarà, d'altres condensen l'argument, o justifiquen una actitud.

En quins relats has tingut aquestes sensacions?

Els protagonistes. Hi ha una varietat de personatges: nenes innocents, adolescents insegurs, adults enamorats... Quan comença el relat t'imagines el protagonista si és home o dona?

El to. En algunes d'aquestes narracions, hi trobarem un to amarg, melancònic, en d'altres irònic, o cruel, en alguns fins i tot un punt fantàstic. A mesura que vagis llegint els pots anar classificant.

El narrador. Hi ha el narrador extern i el narrador personatge: el relat pot estar escrit en tercera o en primera persona.

La nit del dia abans

Estil directe i estil indirecte

L'estil directe reproduceix fidelment l'intercanvi de paraules entre dos personatges, tal com són dites, al peu de la lletra, sense cap modificació:

-He vist la mare, avui.

-Ja ho sé.

-Se n'ha anat, oi?

-Sí.

-Se n'ha anat per sempre, oi?

(pàg. 36)

Altrament les paraules dels personatges poden prendre la forma d'estil indirecte: allò que diuen o pensen és explicat pel narrador. El discurs està integrat dins el relat, amb algunes transformacions, per exemple pel que fa al temps verbal. Fixa-t'hi:

Quan vaig dir al pare que havia vist la mare em va contestar que ja ho sabia. Tenia la sensació que era per sempre. M'ho va confirmar.

-Sabries canviar l'estil (de directe a indirecte o viceversa) d'aquests fragments del primer relat ?

Em va fer un petó i jo li vaig dir de seguida: "Com és que no ha vingut la mare?"

Em va dir que volia dutxar-se, que fes els deures i que si volia podíem anar a sopar a fora.

I llavors em va dir que feia temps que no sabia què els passava, però que s'enfadaven massa sovint, i que la mare se n'havia anat per poder estar un temps tranquil·la...

El pare va dir-me que tenia feina i que al vespre no em podria venir a buscar: que tornés sol a casa i que vigilés molt els semàfors.

Em va dir: « Avui a les cinc, espera't, que la mare et vindrà a buscar. »

En defensa pròpia

- Et sembla que el títol vol justificar els fets que s'expliquen?
- Hi ha un canvi d'actitud del lector respecte de la protagonista. En quin punt?
- Coneixes l'obra de Jacint Verdaguer del mateix títol?

Nou mesos

- En llegir el títol, has pensat automàticament en un embaràs?
- Saps què és "la planeta"?
- Coneixes el significat del verb "ajocar-se"?

Fixa't com es manifesten alguns sentiments en aquesta història i comenta'ls breument.

L'amor

"Em diu (...) que s'està quiet perquè el temps no ens senti i no passin les hores"

La por

"De mica en mica, com una música que se sent fluixet, entra la por, omple les coses, acaricia els mobles, se m'abraça i em segueix a tot arreu. Se'm fica la por a dintre els llibres i no me'ls deixa llegir..."

La tristor

“Se’m trenca alguna cosa, com si el cor fos moll i em degotés de dins.”

“Quan és fosc del tot, m’envolta una tristesa tova i enganxosa.”

Una pell de vint anys / La germana Teresa prenia el solet

El primer d’aquests contes està narrat en temps passat. El segon, en present.

-Fa algun efecte això en el lector?

A tots dos hi apareix un narrador protagonista, estan explicats en primera persona.

-Quin tipus de narrador és més habitual?

Avorriment

-Fixa’t en aquestes paraules i frases:

Juguen a l’era, a bitlles

Els bordegassos, els penellons

Sargeix uns mitjons amb un ou d’alabastre

Li va ventar dos clatellots

El mossèn diu que l’ànima se’t torna negra

Els esquellots de les vaques

Encén un quinqué

Els masovers, l'abeurador

-Algunes d'aquestes expressions ens remetent a un altre temps, una altra època, o bé a un altre espai, el rural. Quines et sembla que han desaparegut del nostre vocabulari quotidià?

-Saps què vol dir "gruar"?

"Perquè ella els senti i gruï"(pàg. 57)

-I "potinejar"?

"Hi ha el seu germà petit que potineja"(pàg. 64)

Por / amigues

En aquestes dues històries trobem una de les pors habituals de la infantesa: la por de l'abandonament. **Tens records d'aquesta mena?**

-Fixa't en aquesta frase:

A l'escola, a l'hora de plegar...

"Es descorden maldestrament les bates amb estrebades que esqueixen els traus"
(pàg. 66)

-De quina altra manera podem dir "maldestrament"?

-Què és una "estrebada"?

-A més de la roba, quines altres coses es poden "esqueixar"?

-On podem fer "traus"?

La nena

Els conflictes familiars són una constant en aquest recull. **Quins altres relats tracten aquest tema?**

-És versemblant aquesta història?

Aquella nosa

El rerefons d'aquest conte és la guerra del 36.

-Esbrina el nom d'alguns personatges públics de l'època que van haver d'exiliar-se: intel·lectuals, polítics, artistes...

-En quins països es van establir?

-Van tornar, com el protagonista?

Portbou

Els diversos contes que s'apleguen sota aquest títol tenen, a més de Portbou, un tret comú entre ells i alhora diferent a la resta de narracions. **Quin?**

Processó

"Per Corpus feien estores..."

La processó, l'encenser, el pal·li, el mossèn, la custòdia, els escolans, les mantellines, el seguici...

-Has seguit alguna vegada una processó? En coneixes aquests elements?

Cinc estacions

Barcelona, l'aventura

-Resumeix amb una frase molt breu l'estat d'ànim del personatge en cada estació:

Primavera del 1960:

Tardor del 1965:

Hivern del 1976:

Estiu del 1981:

Tardor del 1983:

Trucades

-Indica els trets bàsics de la personalitat de la protagonista.

-És un personatge característic d'aquest recull de contes?

Pobra Lola, pobre Manel

-Quant a l'estil narratiu, què hi trobes de diferent en aquesta història?

-En sabem res de l'amiga de la Lola?

Aniversari

El temps i l'espai

-Et sembla que l'acció transcorre en el temps actual. Què t'ho fa pensar?

-Podem localitzar la ciutat on es desenvolupa l'acció?

-Diries que es tracta d'un espai rural o urbà?

-Quina importància té l'espai i el temps en els altres relats?

Veredicte

- Coneixes algú que s'hagi presentat a un concurs literari?
- N'has llegit mai una obra guanyadora?
- Què és una plica?
- Busca informació sobre els autors que esmenta la protagonista (Stendhal, Nabokov...)
- Saps de quina escriptora parla al final del conte?